

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio
ministro 2009 m. gegužės 13 d.
įsakymu Nr. 3D-344

**LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2007–2013 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS
„KAIMO TURIZMO VEIKLOS SKATINIMAS“ SUPAPRASTINTOSIOS
ĮGYVENDINIMO TAISYKLĖS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Kaimo turizmo veiklos skatinimas“ supaprastintosios įgyvendinimo taisyklės (toliau – Taisyklės) parengtos vadovaujantis 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL 2005 L 277, p. 1) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. sausio 19 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 74/2009 (OL 2009 L 30, p. 100), 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1974/2006, nustatančiu išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai taikymo taisykles (OL 2006 L 368, p. 15), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2008 m. lapkričio 27 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1175/2008 (OL 2008 L 318, p. 6), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. vasario 13 d. nutarimu Nr. 189 „Dėl valstybės institucijų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai priemonių įgyvendinimą, paskyrimo“ (Žin., 2007, Nr. 22-839), Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programa, patvirtinta 2007 m. spalio 19 d. Komisijos sprendimu Nr. C (2007) 5076 (toliau – Programa), ir Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. 3D-153 (Žin., 2007, Nr. 41-1562; 2009, Nr. 21-834).

2. Šios Taisyklės taikomos pareiškėjams, teikiantiems paraišką:

2.1. pagal veiklos sritį „Kaimo turizmo skatinimas, įskaitant amatų plėtrą kaimo turizmo sodybose“, kai prašomos paramos suma yra ne didesnė kaip 150 000 Lt (vienas šimtas penkiasdešimt tūkstančių litų);

2.2. pagal veiklos sritį „Stovyklaviečių kaimo vietovėse įkūrimas ir plėtra (išskyrus miško vietovėse)“, kai prašomos paramos suma yra ne didesnė kaip 138 112 Lt (vienas šimtas trisdešimt aštuoni tūkstančiai vienas šimtas dvylika litų).

II. ŠIOSE TAISYKLĖSE VARTOJAMI SUTRUMPINIMAI IR SĄVOKOS

3. Taisyklėse vartojami sutrumpinimai apibrėžti Programoje, Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklėse.

4. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

Europinio dydžio vienetas (toliau – EDV) – žemės ūkio valdos ekonominio dydžio matavimo vienetas Europos Sąjungoje. EDV dydis skaičiuojamas pagal Žemės ūkio valdų, ūkininkų ūkių ir ūkinius gyvūnus įregistravusių subjektų ūkių, kurie neįregistruoti žemės ūkio ir kaimo verslo ar ūkininkų ūkių registruose, ekonominio dydžio, išreikšto europinio dydžio vienetais, skaičiavimo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. lapkričio 28 d. įsakymu Nr. 3D-419 (Žin., 2007, Nr. 126-5141; 2009, Nr. 11-419).

Kaimo gyventojas – fizinis asmuo, kuris iki paramos paraiškos pateikimo nuolatinę gyvenamąją vietą deklaruoja kaimo vietovėje ir yra įregistravęs žemės ūkio valdą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre.

Kaimo vietovė – gyvenamoji vietovė, kurioje gyvena ne daugiau kaip 3000 gyventojų (pagal šios priemonės „Kaimo turizmo veiklos skatinimas“ veiklos sritį „Kaimo turizmo skatinimas, įskaitant amatų plėtrą kaimo turizmo sodybose“); gyvenamoji vietovė, kurioje gyvena ne daugiau kaip 6000 gyventojų (pagal šios priemonės veiklos sritį „Stovyklaviečių kaimo vietovėse įkūrimas ir plėtra (išskyrus miško vietoves)“. Projektams, kurių įgyvendinimo vieta yra savivaldybės centras, parama neteikiama.

Kambarys – gyvenamajame pastate specialiai įrengta viena ar kelios patalpos, apgyvendinimo paslaugų teikėjo siūlomos kaip nedaloma visuma poilsiautojams nuomotis.

Projekto kontrolės laikotarpis – penkerių metų laikotarpis nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos, per kurį tikrinama, kaip paramos gavėjas laikosi projekte numatytu įsipareigojimų.

Ūkininkas - fizinis asmuo, teisės aktų nustatyta tvarka įregistravęs žemės ūkio valdą ir ūkį Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre.

Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos apibrėžtos Programoje, Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklėse.

5. Priemonės bendrasis tikslas, specialieji ir veiklos tikslai apibrėžti Programoje.

III. VEIKLOS SRITYS

6. Pagal šią priemonę remiamos veiklos sritys:
 - 6.1. Kaimo turizmo skatinimas, įskaitant amatų plėtrą kaimo turizmo sodybose;
 - 6.2. Stovyklaviečių kaimo vietovėse įkūrimas ir plėtra (išskyrus miško vietovėse);

IV. PARAMOS DYDIS

7. Pareiškėjui per vieną kvietimo teikti paramos paraiškas laikotarpį, kai didžiausia galima paramos suma vienam projektui gali būti 150 000 Lt (vieno šimto penkiasdešimt tūkstančių litų), kaip nurodyta Taisyklių 10 punkte, negali būti suteikta didesnė kaip 300 000 Lt (trijų šimtų tūkstančių litų) parama.

8. Pareiškėjui per vieną kvietimo teikti paramos paraiškas laikotarpį, kai didžiausia galima paramos suma vienam projektui gali būti 75 000 Lt (septyniasdešimt penkių tūkstančių litų), kaip nurodyta Taisyklių 11-13 punktuose, negali būti suteikta didesnė kaip 150 000 Lt (vieno šimto penkiasdešimt tūkstančių litų) parama.

9. Suteikiamos paramos dydis skaičiuojamas atsižvelgiant į tinkamas finansuoti projekto išlaidas.

10. Finansuojama iki 50 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų, o didžiausia galima paramos suma vienam projektui negali viršyti 150 000 Lt (vieno šimto penkiasdešimt tūkstančių litų) pagal veiklos sritį „Kaimo turizmo skatinimas, įskaitant amatų plėtrą kaimo turizmo sodybose“, kai:

10.1. pareiškėjas yra ūkininkas, kurio ūkis ne vėliau kaip iki pirmojo mokėjimo prašymo pateikimo yra ne mažesnis kaip 4 EDV;

10.2. pareiškėjas yra kaimo gyventojas, kuris ne mažiau kaip trejus metus iki paramos paraiškos pateikimo nuolat gyvena kaime ir ne mažiau kaip trejus metus užsiima kaimo turizmo veikla bei gauna iš šios veiklos pajamas;

10.3. pareiškėjas yra ūkininkas, kuris ne mažiau kaip trejus metus užsiima kaimo turizmo veikla bei gauna iš šios veiklos pajamas.

11. Finansuojama iki 50 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų, o didžiausia galima paramos suma vienam projektui negali viršyti 75 000 Lt (septyniasdešimt penkių tūkstančių litų) pagal veiklos sritį „Kaimo turizmo skatinimas, įskaitant amatų plėtrą kaimo turizmo sodybose“, kai pareiškėjas yra ūkininkas, kurio ūkis ne vėliau kaip iki pirmojo mokėjimo prašymo pateikimo yra ne mažesnis kaip 2 EDV.

12. Finansuojama iki 40 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų, o didžiausia galima paramos suma vienam projektui negali viršyti 75 000 Lt (septyniasdešimt penkių tūkstančių litų) pagal veiklos sritį „Kaimo turizmo skatinimas, įskaitant amatų plėtrą kaimo turizmo sodybose“, kai:

12.1. pareiškėjas yra ūkininkas, kurio ūkis yra iki 2 EDV ir nevykdo kaimo turizmo veiklos;

12.2. kaimo gyventojas, kuris ne mažiau kaip trejus metus iki paramos paraiškos pateikimo nuolat gyvena kaime ir nevykdo kaimo turizmo veiklos.

13. Didžiausia galima paramos suma vienam projektui pagal veiklos sritį „Stovyklaviečių kaimo vietovėse įkūrimas ir plėtra (išskyrus miško vietoves)“ negali viršyti 75 000 Lt (septyniasdešimt penkių tūkstančių litų). Finansuojama visų tinkamų projekto išlaidų iki:

13.1. 50 proc., kai pareiškėjas yra ūkininkas, kuris užsiima žemės ūkio veikla ir įrodo, kad iš šios veiklos gauna pajamas (pvz., ūkio EDV, turi gyvulių, pasėlių ir pan.), arba kaimo

gyventojas, kuris ne mažiau kaip trejus metus iki paramos paraiškos pateikimo nuolat gyvena kaime;

13.2. 40 proc., kai pareiškėjas yra ūkininkas arba kaimo gyventojas.

14. Didžiausia paramos suma vienam paramos gavėjui 2007–2013 metų laikotarpiui pagal Programos investicines priemones negali viršyti 1 381 120 Lt (vieno milijono trijų šimtų aštuoniasdešimt vieno tūkstančio vieno šimto dvidešimt litų). Didžiausia paramos suma vienam paramos gavėjui 2007–2013 metų laikotarpiui pagal veiklos sritį „Stovyklaviečių kaimo vietovėse įkūrimas ir plėtra (išskyrus miško vietoves)“ negali viršyti 276 224 Lt (dviejų šimtų septyniasdešimt šešių tūkstančių dviejų šimtų dvidešimt keturių litų).

15. Teikdamas paramos paraišką pareiškėjas paramos gali kreiptis pagal abi priemonės veiklos sritis. Tokiu atveju maksimali paramos suma bendram projektui negali viršyti 150 000 Lt (vieno šimto penkiasdešimt tūkstančių litų), iš jų paramos suma stovyklavietės įkūrimui ir (arba) plėtrai negali viršyti 75 000 Lt (septyniasdešimt penkių tūkstančių litų).

16. Į didžiausią paramos sumą 2007–2013 metų laikotarpiui paramos gavėjui neįskaitoma parama, gaunama pagal Programos priemones:

16.1. „Profesinio mokymo ir informavimo veikla“;

16.2. „Naudojimasis konsultavimo paslaugomis“;

16.3. „Pusiau natūrinis ūkininkavimas“;

16.4. „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“

16.5. priemonės „Žemės ūkio valdų modernizavimas“ pirmąją veiklos sritį „Nitratų direktyvos reikalavimų ir naujų privalomų bendrijos standartų įgyvendinimas“;

16.6. priemonę „Investicijos į žemės ūkio valdas“ (projektams, pateiktiems 2004–2006 m. pagal BPD ir pripažintiems tinkamais finansuoti, tačiau, neužtekus BPD lėšų, finansuojamiems iš EŽŪFKP ir bendrojo finansavimo lėšų, skirtų Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programai).

17. Parama, kaip nurodyta 14 punkte, turi būti skiriama nepažeidžiant valstybės pagalbos reikalavimų, vadovaujantis 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1998/2006 dėl Sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL 2006 L 379, p. 5). Bendra pagalbos suma, suteikiama tai pačiai įmonei, negali viršyti 690 560 Lt (šešių šimtų devyniasdešimt tūkstančių penkių šimtų šešiasdešimt litų) per trejų fiskalinių metų laikotarpį. Įmone čia laikomas subjektas, užsiimantis ekonomine veikla, neatsižvelgiant į jo teisinį statusą: į įmonės apibrėžimą įeina savarankiškai dirbantys asmenys, šeimos verslas, tarp jų amatai ir kita veikla (Įmonės apibrėžimas pagal 2004 m. vasario 25 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 364/2004, iš dalies keičiančio reglamentą (EB) Nr. 70/2001, įtraukiant į reglamento taikymo sritį

pagalbą moksliniams tyrimams ir taikomajai veiklai (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 8 skyrius, 3 tomas, p. 64), I priedo 1 straipsnį „Mažų ir vidutinių įmonių apibrėžimas“).

18. Sutuoktinių didžiausia bendra gauta paramos suma pagal Programos investicines priemones negali viršyti vienam paramos gavėjui Taisyklių 14 ir 17 punktuose 2007–2013 metų laikotarpiu nustatytos didžiausios paramos sumos.

19. Pareiškėjas, paramos gavėjas projekto įgyvendinimo laikotarpiu tuo pačiu metu negali dalyvauti kitose investicinėse Programos priemonėse.

20. Pakartotinai investicinės paramos pagal šią ar kitas priemones galima kreiptis tik įgyvendinus ankstesnįjį projektą, t. y. ne anksčiau kaip pateikus paskutinį mokėjimo prašymą ir galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą. Pareiškėjai, dalyvaujantys priemonėje „Pusiau natūrinis ūkininkavimas“ (toliau–PNŪ), gali pakartotinai kreiptis paramos, jei įvykdė visas investicijas, susijusias su PNŪ iki priemonės „Kaimo turizmo veiklos skatinimas“ paramos paraiškos pateikimo dienos ir pateikė tai įrodančius dokumentus.

21. Jei pareiškėjas naudojasi kredito įstaigų išduotais kreditais projektui, kuriam prašoma paramos, ir pareiškėjui teikiama valstybės pagalba, kompensuojant dalį kredito įstaigai sumokėtų palūkanų ir (arba) dalį garantinio užmokesčio, didžiausia bendra paramos pagal šias Taisykles ir valstybės pagalbos lėšų suma ir intensyvumas projektui ir jo tinkamoms išlaidoms finansuoti negali viršyti šiose Taisyklėse nustatytų dydžių. Tokiu atveju tinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos šių Taisyklių reikalavimus atitinkančios išlaidos, patirtos po prašymo kompensuoti dalį palūkanų ir (arba) dalį garantinio užmokesčio pateikimo dienos.

V. GALIMI PAREIŠKĖJAI IR PARAMOS GAVĖJAI

22. Paramos gali kreiptis ūkininkai arba kaimo gyventojai, ne jaunesni kaip 18 metų, iki paramos paraiškos pateikimo dienos teisės aktų nustatyta tvarka įregistravę žemės ūkio valdą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre.

23. Paramos gali kreiptis pareiškėjai, įvardyti 22 punkte, kurie vykdo arba ketina vykdyti veiklą pagal veiklos sritis, numatytas Taisyklių III skyriuje.

24. Paramos paraišką pareiškėjas teikia individualiai.

25. Jei paraišką pateikęs pareiškėjas iki sprendimo skirti paramą priėmimo mirė, paramos paraiška išregistruojama.

26. Paramos gavėjui:

26.1. mirus, paveldėtojas gali perimti visas teises ir pareigas, susijusias su parama, tik tuo atveju, jeigu jis atitinka tinkamumo gauti paramą kriterijus teisių ir pareigų perėmimo metu;

26.2. netekus ilgalaikio profesinio darbingumo, jis savo visas teises ir pareigas, susijusias su parama, gali perleisti kitam asmeniui tik tuo atveju, jeigu pastarasis atitinka tinkamumo gauti paramą kriterijus teisių ir pareigų perėmimo metu.

VI. NETINKAMI PAREIŠKĖJAI

27. Pareiškėjui parama negali būti teikiama, jei:

27.1. pareiškėjas paramos paraiškoje, pridedamuose ar pagal paklausimą pateiktuose dokumentuose sąmoningai pateikė neteisingą informaciją;

27.2. yra priimtas galutinis sprendimas dėl:

27.2.1. pareiškėjo, ketinusio ir (arba) gavusio paramą iš Specialiosios žemės ūkio ir kaimo plėtros paramos programos (SAPARD), Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo, Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), Žuvininkystės orientavimo finansinio instrumento, Europos žuvininkystės fondo, paramos teikimo ar sutarties sąlygų pažeidimo, apie kurį teisės aktų nustatyta tvarka buvo pranešta Europos Komisijai. Tokiu atveju pareiškėjas neturi teisės pretenduoti į paramą vienerius metus nuo galutinio sprendimo priėmimo;

27.2.2. paramos mokėjimo nutraukimo dėl padaryto pažeidimo. Tokiu atveju pareiškėjas neturi teisės pretenduoti į paramą vienerius metus nuo galutinio sprendimo priėmimo;

27.2.3. pareiškėjo įvykdytos nusikalstamos veikos ar administracinio teisės pažeidimo, susijusio (-os) su parama. Tokiu atveju pareiškėjas neturi teisės pretenduoti į paramą dvejus metus nuo galutinio sprendimo priėmimo;

27.3. pareiškėjas dėl subjektyvių priežasčių neįvykdęs ankstesnio projekto verslo plane užsibrėžtų tikslų ir priežiūros rodiklių, netenka teisės kreiptis paramos pagal investicines priemones tol, kol nebus pašalinti veiklos trūkumai.

VII. TINKAMUMO GAUTI PARAMĄ KRITERIJAI

28. Tinkamumo gauti paramą kriterijai yra šie:

28.1. paramos paraišką pateikia subjektas, įvardytas galimu pareiškėju Taisyklių 22 punkte ir neatitinkantis šių Taisyklių VI skyriuje numatytų atvejų;

28.2. projektas atitinka Programoje nurodytus tikslus;

28.3. projekto veikla ir išlaidos susijusios su remiama pagal priemonę veikla, nurodyta Taisyklių III skyriuje;

28.4. pareiškėjas neturi įsiskolinimų Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui ir Valstybinio socialinio draudimo fondui (atitiktis šiam kriterijui gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu);

28.5. pareiškėjas užtikrina, kad projekte numatytos išlaidos nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš kitų nacionalinių programų ir EB fondų;

28.6. pareiškėjas tvarko ir (arba) įsipareigoja tvarkyti buhalterinę apskaitą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus reikalavimus (pareiškėjai privalo tvarkyti buhalterinę apskaitą vadovaudamiesi Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo dvejybine

apskaitos sistema rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 3D-491 (Žin., 2006, Nr. 140-5367);

28.7. nekilnojamasis turtas, į kurį investuojama, priklauso pareiškėjui arba jo sutuoktiniui asmeninės nuosavybės teise, sutuoktinių bendrosios dalinės arba sutuoktinių bendrosios jungtinės nuosavybės teise. Tokiu atveju, kai šis turtas priklauso sutuoktiniui (-iams) bet kuria pirmiau paminėta teise, pateikiamas rašytinis sutuoktinio sutikimas investuoti į jam priklausančią nekilnojamąjį turtą ir plėtoti verslo plane (projekto apraše) numatytą veiklą ne mažiau kaip penkerius metus nuo sprendimo skirti paramą priėmimo. Parama neskiriama, jei investuojama į nekilnojamąjį turtą, kuris priklauso pareiškėjui ar jo sutuoktiniui su kitais asmenimis arba pareiškėjui ir jo sutuoktiniui bendrosios dalinės arba bendrosios jungtinės nuosavybės teise su kitais asmenimis;

28.8. pareiškėjas įsipareigoja apdrausti turtą (esant draudimo paslaugų prieinamumui), kuriam įsigyti ar sukurti bus panaudota parama: projekto įgyvendinimo laikotarpiui – maksimaliu turto atkuriamosios vertės draudimu nuo visų galimų rizikos atvejų, o įgyvendinus projektą iki kontrolės laikotarpio pabaigos – likutine verte, atsižvelgiant į atitinkamos rūšies turto naudojimo laiką ir taikomas turto nusidėvėjimo normas;

28.9. pareiškėjas įsipareigoja be rašytinio Agentūros sutikimo neatlikti esminio projekte numatytos veiklos, projekto įgyvendinimo vietos ir sąlygų pakeitimo (vykdyti verslo plane (projekto apraše) numatytą veiklą), neparduoti ir kitaip neperleisti kitam asmeniui už paramos lėšas įgyto turto mažiausiai penkerius metus nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos;

28.10. jei projekte numatyti statybos ar infrastruktūros įrengimo darbai, turi būti pateiktas aplinkos apsaugos institucijos išankstinis projekto įvertinimas, parengtas vadovaujantis Statybos techniniu reglamentu STR 1.05.05:2004 „Statinio projekto aplinkos apsaugos dalis“, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 701 (Žin., 2004, Nr. 50-1675) (tuo atveju, kai yra statybos leidimas, ši pažyma nereikalinga). Numatytiems statybos bei rekonstravimo darbams turi būti parengtas statinių techninis projektas (pateikiamos statinio techninio projekto bendroji, sklypo sutvarkymo (sklypo plano), architektūros, technologijos ir statybos skaičiuojamosios kainos nustatymo dalys), gautas statybos leidimas (pateikiamas kartu su paramos paraiška), išskyrus nesudėtingus (tarp jų laikinus) statinius (Statybos techninis reglamentas STR1.01.07:2002 „Nesudėtingi (tarp jų laikini) statiniai“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 16 d. įsakymu Nr. 184 (Žin., 2002, Nr. 43-1639). Statinių projektams turi būti atlikta statinio techninio projekto statybos skaičiuojamosios kainos dalies ekspertizė, vadovaujantis Statybos techniniu reglamentu STR.1.06.03:2002 „Statinio projekto ekspertizė ir statinio ekspertizė“, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. 214 (Žin., 2002, Nr. 55-2200). Ekspertizės išvada turi būti parengta įstaigos, turinčios teisę užsiimti šia veikla. Jei projekte numatyta statyba ir (arba) rekonstrukcija, bet jai paramos neprašoma, šie dokumentai neteikiami;

28.11. pareiškėjas verslo plane (projekto apraše), kuris yra nustatytos paramos paraiškos formos sudėtinė dalis, įrodo, kad ūkio subjektas atitinka ekonominio tinkamumo kriterijus, kaip nurodyta Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos ir Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2007–2013 metų veiksmų programos priemonės, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. 3D-117 (Žin., 2007, Nr. 34-1250);

28.12. pareiškėjas turi reikiamą kaimo turizmo ar stovyklavietės paslaugų teikimo kvalifikaciją. Laikoma, kad pareiškėjas turi reikiamą kvalifikaciją, jeigu atitinka bent vieną iš šių sąlygų:

28.12.1. yra įgijęs arba siekia įgyti (šiuo metu studijuoja) turizmo studijų srities išsilavinimą;

28.12.2. yra išklausęs arba įsipareigoja išklaudyti iki paskutinio mokėjimo prašymo pateikimo datos kaimo turizmo srities specializuotus mokymo kursus. Tinkamais pripažįstami mokymo kursai, kurių kodai yra 265081202 arba 261081201;

28.13. pareiškėjas teikia kaimo turizmo ir (ar) stovyklavietės paslaugas turėdamas verslo liudijimą arba nuolatinio Lietuvos gyventojų individualios veiklos vykdymo pažymą (Verslo liudijimų išdavimo gyventojams taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1797 (Žin., 2002, Nr. 112-4992; 2005, Nr. 138-4971). Naujai kuriamos kaimo turizmo sodybos ir (arba) stovyklavietės paslaugų teikimo atveju pareiškėjas verslo liudijimą arba nuolatinio Lietuvos gyventojų individualios veiklos vykdymo pažymą pateikia kartu su paskutiniu mokėjimo prašymu;

28.14. teikiamos kaimo turizmo ir teikiamos ir (arba) numatytos teikti stovyklavietės paslaugos atitinka šioms paslaugoms teikti keliamus reikalavimus (Kaimo turizmo paslaugos teikimo reikalavimai, patvirtinti Valstybinio turizmo departamento prie Ūkio ministerijos direktoriaus 2006 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. V-106 (Žin., 2007, Nr. 1-42), Turistinės stovyklos paslaugos teikimo reikalavimai, patvirtinti Valstybinio turizmo departamento prie Ūkio ministerijos direktoriaus 2003 m. kovo 27 d. įsakymu Nr. 28-V (Žin., 2003, Nr. 31-1302). Pareiškėjas, teikiantis kaimo turizmo ir (arba) stovyklavietės paslaugas, pateikia savivaldybės įgaliosios institucijos išduotą pažymėjimą, patvirtinantį, kad sąlygos kaimo turizmo ir (arba) stovyklavietės paslaugoms teikti atitinka minėtus reikalavimus. Naujai kuriamos kaimo turizmo sodybos ir (arba) stovyklavietės paslaugų teikimo atveju pareiškėjas savivaldybės įgaliosios institucijos išduotą pažymėjimą pateikia kartu su paskutiniu mokėjimo prašymu;

28.15. projektas įgyvendinamas kaimo vietovėje:

28.15.1. pagal veiklos sritį „Kaimo turizmo skatinimas, įskaitant amatų plėtrą kaimo turizmo sodybose“ – kaime, miestelyje ar mieste, kuriame gyvena ne daugiau kaip 3000 gyventojų, nepažeidžiant Taisyklių 28.15.3 punkto nuostatos. Parama kaimo turizmo sodybos kūrimui arba plėtrai, kuri veiks arba bus kuriama žemėje, priklausančioje sodo bendrijai, neteikiama;

28.15.2. pagal veiklos sritį „Stovyklaviečių kaimo vietovėse įkūrimas ir plėtra (išskyrus miško vietovėse)“ – kaime, miestelyje ar mieste, kuriame gyvena ne daugiau kaip 6000

gyventojų, nepažeidžiant Taisyklių 28.15.3 punkto nuostatos. Parama stovyklavietės kūrimui arba plėtrai, kuri veiks arba bus kuriama žemėje, priklausančioje sodo bendrijai, neteikiama;

28.15.3. parama projektui neteikiama, jeigu jo įgyvendinimo vieta – savivaldybės centras;

28.15.4. bendras projektas (apimantis abi veiklos sritis) įgyvendinamas vietovėje, kurioje gyvena ne daugiau kaip 3000 gyventojų, nepažeidžiant Taisyklių 28.15.3 punkto nuostatos.

29. Tinkamumo kriterijai, taikomi tik pagal veiklos sritį „Kaimo turizmo skatinimas, įskaitant amatų plėtrą kaimo turizmo sodybose“:

29.1. naujai kuriamos kaimo turizmo sodybos plotas yra ne mažesnis kaip 0,7 ha;

29.2. atstumas nuo naujai kuriamos kaimo turizmo sodybos iki magistralinių ir krašto kelių turi būti ne mažesnis kaip 1 km (kelių suskirstymą pagal reikšmę reglamentuoja Lietuvos Respublikos kelių įstatymas (Žin., 1995, Nr. 44-1076; 2002, Nr. 101-4492). Jei projekte numatyti statybos ar infrastruktūros įrengimo darbai, techninio projekto aiškinamajame rašte turi būti parašyta, koks atstumas yra nuo pirmiau nurodytų kelių iki naujai kuriamos kaimo turizmo sodybos. Jei techninis projektas sudarytas anksčiau ir jame nėra reikalingos informacijos arba tais atvejais, kai projekte nėra numatyti statybos ir (arba) infrastruktūros darbai, atsakomybė už pateiktą informaciją tenka pareiškėjui;

29.3. kambarių skaičius apgyvendinamosiose patalpose negali viršyti 20 numerių (Lietuvos Respublikos turizmo įstatymas (Žin., 1998, Nr. 32-852; 2002, Nr. 123-5507);

29.4. savininko ir (arba) personalo gyvenamosios ir higienos patalpos turi būti atskirtos nuo svečiams apgyvendinti naudojamų patalpų.

VIII. TINKAMOS IR NETINKAMOS FINANSUOTI IŠLAIDOS

30. Projekto įgyvendinimo trukmė turi būti nurodyta paramos paraiškoje ir negali viršyti 24 arba 36 mėnesių, jeigu turtas įgyjamas išperkamąja nuoma, nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos.

31. Projekte turi būti numatytos išlaidos, kurios yra susijusios su projekto įgyvendinimu. Perkamos prekės turi būti naujos, atitinkančios Lietuvos Respublikos ir EB teisės aktų nustatytus reikalavimus. Paramos lėšomis finansuojamos tik tinkamos finansuoti ir projektui įgyvendinti būtinos išlaidos, padarytos laikantis pirkimo procedūrų, nustatytų Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklėse. Tinkamos finansuoti išlaidos turi būti aiškiai išvardytos pagal išlaidų kategorijas, o ne pateikiamos bendra suma. Tinkamų finansuoti išlaidų sumai pagrįsti turi būti pateikiamas bent vienas komercinis pasiūlymas, jei iki paramos paraiškos pateikimo prekių, paslaugų ar darbų pirkimai neatlikti. Jei pareiškėjas iki paramos paraiškos pateikimo patyrė ir apmokėjo dalį ar visas su projekto įgyvendinimu susijusias išlaidas, kartu su paramos paraiška pateikiama įvykdyto konkurso arba apklausos prekėms, paslaugoms ar darbams pirkti (jei nėra nustatyti didžiausieji išlaidų įkainiai) dokumentacija.

32. Tinkamomis finansuoti pripažįstamos išlaidos:

32.1. būtinos projektui vykdyti ir numatytos paramos paraiškoje;

32.2. pareiškėjo padarytos įgyvendinant projektą, bet ne anksčiau kaip nuo 2007 m. rugsėjo 19 d. ir ne anksčiau kaip prieš dvejus metus iki paramos paraiškos pateikimo datos. Tačiau šios išlaidos nefinansuojamos, jeigu parama projektui neskiriama arba išlaidos nėra nurodytos tinkamų finansuoti išlaidų kategorijų sąrašė pagal Taisyklių 34 punktą, arba jei jos padarytos nesilaikant pirkimo procedūrų, numatytų Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklėse;

32.3. faktiškai patirtos, įtrauktos į Projekto vykdytojo apskaitą ir kurios gali būti identifikuojamos, pagrįstos ir patvirtinamos išlaidų pagrindimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentais;

32.4. bendrosios išlaidos, kurios yra tiesiogiai susijusios su projekto parengimu ir administravimu ir kurios yra patirtos ne anksčiau kaip nuo Europos Komisijos Kaimo plėtros komiteto pritarimo Programai datos, t. y. nuo 2007 m. rugsėjo 19 d., ir ne anksčiau kaip prieš dvejus metus iki paramos paraiškos pateikimo datos. Tačiau, jei parama projektui neskiriama arba pirkimai atlikti nesilaikant pirkimo procedūrų, numatytų Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklėse, išlaidos nefinansuojamos.

33. Išperkamosios nuomos būdu įsigytas projektui įgyvendinti turtas turi tapti paramos gavėjo nuosavybe iki projekto įgyvendinimo pabaigos.

34. Tinkamų finansuoti išlaidų kategorijos:

34.1. projekte numatyta veikla vykdyti skirtų naujų pastatų ir (arba) statinių statyba, rekonstrukcija ir (arba) kapitalinis remontas:

34.1.1. apgyvendinimo;

34.1.2. poilsiautojų maitinimo;

34.1.3. gamybinių;

34.1.4. amatų plėtros;

34.1.5. kitų, būtinų projektui įgyvendinti;

34.1.6. naujos statybinės medžiagos (atliekant naujų pastatų ir (arba) statinių, nurodytų 34.1.1–34.1.5 punktuose, statybą, rekonstrukciją ir (arba) kapitalinį remontą ūkio būdu);

34.2. nauja technika, technologiniai įrengimai, įranga, skirta projekto reikmėms:

34.2.1. poilsio paslaugoms, laisvalaikiui ir renginiams organizuoti;

34.2.2. poilsiautojų maitinimo paslaugoms teikti;

34.2.3. kompiuterinė ir programinė įranga;

34.2.4. kita speciali ir tiesiogiai susijusi su apgyvendinimu ir maitinimu kaimo turizmo sodyboje ar individualiame gyvenamajame name ir (ar) stovyklavietės paslaugų teikimu;

34.3. infrastruktūros kūrimas projekto įgyvendinimo vietoje:

34.3.1. verslo infrastruktūros projekto įgyvendinimo vietoje:

34.3.1.1. apšvietimas sodybos ir (ar) stovyklavietės ribose;

34.3.1.2. privažiavimas sklypo (-ų), kuriame (-iuose) vykdomas projektas, ribose;

34.3.1.3. vandens tiekimo (įskaitant vandens gręžinį) ir nuotekų šalinimo bei valymo sistemos;

34.3.1.4. kita, būtina projektui įgyvendinti;

34.3.2. rekreacinės infrastruktūros projekto įgyvendinimo vietoje, būtinos kaimo turizmo, stovyklaviečių paslaugoms teikti:

34.3.2.1. prieiga prie gamtos objektų;

34.3.2.2. pakrančių sutvarkymas;

34.3.2.3. poilsio, sporto aikštelių įkūrimas;

34.3.2.4. kita, būtina projektui įgyvendinti;

34.3.3. nedidelio masto informacinės infrastruktūros:

34.3.3.1. informaciniai stendai;

34.3.3.2. turistinių vietų nuorodos;

34.4. kaimo turizmo, stovyklaviečių paslaugų teikimo rinkodara, plėtra:

34.4.1. interneto svetainės sukūrimas;

34.4.2. kitos kaimo turizmo, stovyklaviečių paslaugų teikimo rinkodaros ir (arba) plėtos išlaidos, tiesiogiai susijusios su projekte numatyta veikla;

34.5. projekto viešinimo išlaidos;

34.6. bendrosios išlaidos. Finansuojama bendrųjų išlaidų suma be pridėtinės vertės mokesčio (toliau–PVM) negali būti didesnė kaip 7 000 Lt (septyni tūkstančiai litų). Tuo atveju, kai projekte numatyti naujos statybos, rekonstrukcijos, kapitalinio remonto ir (arba) infrastruktūros darbai, finansuojama bendrųjų išlaidų suma be PVM negali būti didesnė kaip 10 000 Lt (dešimt tūkstančių litų). Verslo plano (projekto aprašo) parengimo ir konsultavimo projekto įgyvendinimo išlaidos gali būti finansuojamos tik tuo atveju, jei šias paslaugas atlieka Ministerijos nustatyta tvarka akredituoti konsultantai (Konsultavimo įstaigų ir konsultantų akreditavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. gegužės 18 d. įsakymu Nr. 3D-242 (Žin., 2007, Nr. 57-2207; 2008, Nr. 48-1790).

35. Netinkamos finansuoti išlaidos:

35.1. išlaidos, nenumatytos projekte, nesusijusios su projektu ir remiama veikla ir neįvardytos šių Taisyklių 34 punkte;

35.2. trumpalaikis turtas;

35.3. paprastojo (einamojo) remonto išlaidos;

35.4. išlaidos keturračiams, bagiams, vandens motociklams ir visureigiams įsigyti;

35.5. išlaidos ar jų dalis, patirtos perkant prekes, darbus ar paslaugas, nesilaikant pirkimo procedūrų, numatytų Lietuvos kaimo plėtos 2007–2013 metų programos administravimo taisyklėse;

35.6. išlaidos, viršijančios Ministerijos nustatytus didžiausiuosius įkainius. Jei pagal pateiktus komercinius pasiūlymus išlaidų vertė yra didesnė už nustatytus didžiausiuosius įkainius, finansuojama pagal nustatytus didžiausiuosius įkainius. Jei pagal pateiktus komercinius pasiūlymus išlaidų vertė yra mažesnė negu pagal nustatytus didžiausiuosius įkainius, finansuojama pagal pasiūlyme pateiktą kainą;

35.7. išlaidos, susijusios su nuomos sutartimi, pavyzdžiui, nuomos mokestis, palūkanų mokėjimo, netiesioginės išlaidos, draudimo įmokos;

35.8. išlaidos, numatytos projekte, kurios finansuojamos iš kitų nacionalinių programų ir EB fondų;

35.9. išlaidos, skirtos savininko ir (arba) personalo gyvenamosioms ir higienos patalpoms.

36. Pirkimo ir (arba) importo PVM, kurį paramos gavėjas pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymą (Žin., 2002, Nr.35-1271) turi ar galėtų turėti galimybę įtraukti į PVM atskaitą (net jei tokio PVM paramos gavėjas į atskaitą neįtraukė), visais atvejais yra netinkamas finansuoti iš paramos lėšų.

IX. PARAMOS PARAIŠKOS TEIKIMO, ADMINISTRAVIMO IR PARAMOS SKYRIMO TVARKA

37. Paramos paraiškos forma pateikiama šių Taisyklių priede (1 priedas) ir skelbiama Ministerijos ir Agentūros interneto svetainėse adresais: www.zum.lt ir www.nma.lt.

38. Paramos paraiška ir (arba) dokumentai turi būti pildomi lietuvių kalba. Kita kalba užpildytos paraiškos nepriimamos.

39. Prie paramos paraiškos turi būti pateiktas elektroninis paramos paraiškos variantas (įrašyta į kompaktinę plokštelę (CD)).

40. Paramos paraiškas priima iš pareiškėjų ir registruoja Agentūra pagal numatomą projekto įgyvendinimo vietą Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklėse nurodytais adresais. Paramos paraiška ir (arba) papildomi dokumentai turi būti pateikti pareiškėjo asmeniškai arba per įgaliotą asmenį. Kitais būdais (pvz., paštu, per kurjerį, faksu arba elektroniniu paštu ir t. t.) arba kitais adresais pateiktos paraiškos nepriimamos.

41. Turi būti pateikiamas vienas originalus paramos paraiškos ir priedamų dokumentų egzempliorius, kurio pirmajame puslapyje nurodoma ORIGINALAS, taip pat paramos paraiškos ir reikalaujamų dokumentų kopija (patvirtinta Agentūros darbuotojo), kurios pirmajame puslapyje nurodoma KOPIJA. Pateikiamos paramos paraiškos ir jos priedų originalas ir kopija turi būti įsegti į atskirus segtuvus.

42. Pareiškėjas privalo pasirašyti kiekvieną paramos paraiškos ir priedamų dokumentų originalo ir kopijos lapą.

43. Paramos paraiškų vertinimas pradedamas nelaukiant paramos paraiškų priėmimo termino pabaigos. Paramos paraiškos vertinimas negali trukti ilgiau kaip 30 darbo dienų nuo jos užregistravimo Agentūroje dienos, į šį terminą neįskaičiuojamas paklausimų ir (arba) patikrų pareiškėjui laikas.

44. Prieš užregistruojant paramos paraišką, atliekamas administracinės atitikties tikrinimas, kuris negali trukti ilgiau kaip 1 darbo dieną. Administracinės atitikties tikrinimo metu nustatoma, ar paramos paraiška yra tinkamai užpildyta ir ar pateikti visi paraiškoje nurodyti dokumentai. Jeigu atliekant administracinės atitikties tikrinimą yra nustatoma, kad pateikti ne visi

paraiškoje nurodyti dokumentai ir (arba) paramos paraiška užpildyta netinkamai, paramos paraiška neregistruojama ir Agentūros darbuotojas pareiškėjui įteikia pranešimą, kuriame nurodomos paramos paraiškos neregistravimo priežastys.

45. Paramos paraiškos tinkamumo vertinimo metu nustatoma, ar projektas tinkamas gauti paramą iš EŽŪFKP ir bendrojo finansavimo lėšų, numatytų Lietuvos Respublikos valstybės biudžete, ir galima paramos suma, suapvalinta iki sveikųjų skaičių.

46. Agentūra, įvertinusi paramos paraiškas, parengia nustatytos formos paramos paraiškų vertinimo rezultatų suvestinę, paramos paraiškų vertinimo ataskaitas, kurias teikia Ministerijai.

47. Ministerijos sudarytas Projektų atrankos komitetas svarsto, kuriuos projektus finansuoti, ir priima rekomendacinio pobūdžio sprendimą dėl finansuotinų projektų.

48. Galutinį sprendimą dėl paramos skyrimo priima Ministerija. Apie tokį sprendimą Agentūra informuojama per 5 darbo dienas nuo jo priėmimo dienos.

49. Agentūra apie sprendimą dėl paramos skyrimo informuoja pareiškėjus registruotu laišku per 5 darbo dienas nuo sprendimo gavimo Agentūroje dienos, nuroydama paramos dydį bei sprendimo apskundimo tvarką.

50. Priėmus sprendimą suteikti paramą, pareiškėjas tampa paramos gavėju. Paramos sutartis nesudaroma.

X. MOKĖJIMO PRAŠYMO TEIKIMO, ADMINISTRAVIMO IR PARAMOS IŠMOKĖJIMO TVARKA

51. Mokėjimo prašymai teikiami:

51.1. kartu su paramos paraiška, jei pareiškėjas iki paramos paraiškos pateikimo patyrė ir apmokėjo dalį ar visas su projekto įgyvendinimu susijusias išlaidas, kurioms finansuoti prašo skirti paramą. Šiuo atveju su paramos paraiška yra teikiamas mokėjimo prašymas (2 priedas);

51.2. po kiekvieno projekto įgyvendinimo etapo, kaip numatyta paramos paraiškoje.

52. Mokėjimo prašymo forma ir informacija apie pridedamus dokumentus pateikiama Agentūros interneto svetainėje www.nma.lt ir Ministerijos interneto svetainėje www.zum.lt.

53. Paramos gavėjas turi pateikti vieną mokėjimo prašymo originalą, pažymėtą spaudu ORIGINALAS, ir vieną kopiją, pažymėtą spaudu KOPIJA, pridedamų dokumentų originalus ir Agentūros darbuotojo arba notaro patvirtintas kopijas. Dokumentų originalai, kurie pažymėti atitinkamu spaudu, grąžinami paramos gavėjui, o patvirtintos spaudu TIKRA kopijos pasiliekomos.

54. Mokėjimo prašymus kartu su reikalaujamais priedais iš paramos gavėjų priima ir registruoja Agentūra pagal projekto įgyvendinimo vietą.

55. Pavėluotai pateikus mokėjimo prašymą, taikomos sankcijos, nustatytos Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklėse. Pavėluotai teikiami mokėjimo prašymai priimami 10 darbo dienų nuo paramos paraiškoje numatytų terminų. Vėliau pateikti mokėjimo prašymai nepriimami, išskyrus Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklėse ir šių Taisyklių 57 punkte numatytus atvejus.

56. Jeigu paramos gavėjas dėl pateisinamų priežasčių nori pratęsti mokėjimo prašymo teikimo terminą arba pakeisti paramos objektų paskirstymą tarp paramos dalių, jis iki paraiškoje nustatyto atitinkamo termino pabaigos turi Agentūrai pateikti argumentuotą prašymą dėl termino pratęsimo arba dėl paramos objektų paskirstymo tarp paramos dalių.

57. Mokėjimo prašymą pateikus pavėluotai dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių, paramos gavėjas turi Agentūrai raštu paaiškinti vėlavimo priežastis ir pateikti dokumentus, pagrindžiančius vėlavimo priežastis.

58. Paramos gavėjų atsiskaitymai su tiekėjais turi vykti tik per finansines institucijas, išskyrus atvejus, kai pareiškėjas už turtą, įgytą nuo 2007 m. rugsėjo 19 d. ir ne anksčiau kaip prieš dvejus metus iki paramos paraiškos pateikimo dienos, iki šių Taisyklių įsigaliojimo dienos atsiskaitė grynaisiais pinigais.

59. Mokėjimo prašymai vertinami Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklių nustatyta tvarka. Agentūra turi įvertinti mokėjimo prašymą ir Ministerijai pateikti pinigų užsakymo paraišką per 20 darbo dienų nuo mokėjimo prašymo gavimo ir užregistravimo Agentūroje dienos. Į šį terminą neįskaičiuojamas paklausimų paramos gavėjui bei patikrų vietoje atlikimo laikas.

60. Kartu su paramos paraiška pateiktus mokėjimo prašymus Agentūra turi įvertinti ir Ministerijai pateikti pinigų užsakymo paraišką per 30 darbo dienų nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos. Į šį terminą neįskaičiuojamas paklausimų paramos gavėjui bei patikrų vietoje atlikimo laikas.

61. Šiai priemonei taikomas išlaidų kompensavimo mokėjimo būdas.

62. Taikant išlaidų kompensavimo mokėjimo būdą, paramos gavėjas pradeda įgyvendinti projektą savo lėšomis ir Agentūrai teikia mokėjimo prašymus, kuriuose deklaruoja patirtas ir apmokėtas išlaidas, pridėdamas išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo įrodymo dokumentus ir (arba) jų kopijas, patvirtintas paramos gavėjo ar jo įgalioto asmens parašu ir antspaudu (jei toks turimas).

63. Paramos gavėjas gali pateikti iki trijų mokėjimo prašymų, o jeigu turtas įgyjamas išperkamąja nuoma – iki šešių mokėjimo prašymų.

64. Baigęs įgyvendinti projektą, paramos gavėjas pateikia Agentūrai galutinį mokėjimo prašymą, kuriame deklaruoja visas per laikotarpį nuo paskutinio mokėjimo prašymo patirtas ir apmokėtas tinkamas finansuoti išlaidas ir galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą.

65. Paramos lėšos išmokamos Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

XI. PROJEKTŲ ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪRA IR TIKRINIMAS

66. Paramos gavėjas Agentūrai projekto įgyvendinimo ataskaitas ir veiklos pagrindimo dokumentus teikia Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklėse nustatyta tvarka.

67. Patikrų vietoje atlikimo tvarka numatyta Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklėse.

68. Paramos gavėjui nesilaikant paramos suteikimo reikalavimų ir pažeidžiant įsipareigojimus, numatytus šiose Taisyklėse ir paramos paraiškoje, taikomos sankcijos, numatytos Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklėse.

XII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

69. Projektų dokumentų saugojimo, apskundimo tvarką ir kitą šiose Taisyklėse nepateiktą informaciją reglamentuoja Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklės ir kiti teisės aktai.

70. Pasikeitus šiose Taisyklėse nurodytiems teisės aktams, tiesiogiai taikomos naujos tų teisės aktų nuostatos.
